

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Morale sessuale tra Giovanni Paolo II e Zygmunt Bauman

Autor práce: Mariano Zanolli

Studijní program: Teologie

Posudek vypracoval: Adam Mackerle

Datum: 5. 5. 2023

Diplomová práce Mariana Zanolliho splňuje po formální stránce všechny náležitosti diplomové práce.

Práce se chce věnovat sexuální morálce „mezi Janem Pavlem II. a Zygmunt Baumanem“. Tomu také odpovídá i struktura a obsah práce, v nichž rozbor příslušných děl těchto autorů představuje hlavní část. Názvy jednotlivých částí práce tomu také odpovídají: nejdříve (po obecném úvodu) se chce autor věnovat „sexuální morálce v dějinách myšlení“ a poté přejít přímo k Janu Pavlu II. a Zygmutu Baumanovi, aby nakonec ukázal, „v čem překonávají své současníky“. Po obsahové stránce však jednotlivé kapitoly nenaplnují slíbený obsah.

V obecném úvodu (1.1) autor představuje své téma. Text obsahuje různá klišé, zkratkovitá, nepřesná či diskutabilní tvrzení, která by vyžadovala detailnějšího vysvětlení, nebo přinejmenším pozornější psaní a vyjadřování. Autor např. říká, že chce vyjít z Písma, ovšem bez patřičné exegeze textů. Je to vůbec možné? Není třeba, aby text sám vykládal, ale v tom případě je třeba se opřít o kvalifikovaný výklad textu provedený někým toho znalým. Zdá se mi, že by bylo užitečné rozlišit použití termínu „uomo“ ve smyslu „člověk“ a jindy ve smyslu „muž“. V kontextu Bible a sexuální morálky je toto rozlišení klíčové. Autor říká, že v Gen 3 se objevují „strach, stud, touha/chtíč (concupiscenza), vnitřní rozdělení i rozdělení s druhým“ jako důsledky hříchu. Kde přesně se v této části knihy Genesis nachází touha/chtíč či vnitřní rozdělení? Když autor hovoří o Gal 5, zmíní i masturbaci jako jedno z „pokřivení spojující a tvořivé lásky“ a jako to, kvůli čemu člověk nebude mít podíl na Božím království. Je to skutečně tak? Dokonce i v případě homosexuality nepanuje shoda na tom, zda je, či není v Gal 5 zmíněna. To vše ukazuje, že vycházet z Písma bez solidní exegeze může být velmi zavádějící. Autor dále klade do protikladu na jedné straně svobodu, zodpovědnost a instinkt, na druhé straně zákon a povinnosti. Ovšem co je špatného na zodpovědné svobodě, proč by měla být synonymem pro odmítnutí Boha? Lze opravdu tak jednoznačně říci, že „u žen se fyzický zájem o sex projevuje mnohem méně výrazně než u mužů“ a že „žena se soustřeďuje spíše na city“? Takové zkratkovité rozlišování mezi „mužskou“ a „ženskou“ sexualitou je příliš klišé. Podobně tomu je s tvrzením, že muž je ten, kdo pracuje, zatímco žena pečuje o rodinu apod. Osobně souhlasím s tím, že povaha muže a ženy je odlišná a že odlišné jsou i jejich role, nicméně při popisu těchto odlišností je třeba být přesnější, jemnější a mnohem opatrnější.

„Sexuální morálka v dějinách myšlení“ (viz 1.2) je redukována na 4 autory (Vallauriho, Zuccara, Byung Chul Hana a Chiavacciho), tedy na tři dosud žijící a jednoho nedávno (2013) zesnulého autora. Mariano Zanolli v jednotlivých kapitolách představuje od každého z těchto autorů jedno jejich dílo vztahující se k sexuální morálce. V hlavní stati věnované Janu Pavlu II. a Zygmutu Baumanovi se věnuje též, u každého autora, jednomu dílu, a v následující části stejným způsobem představuje opět po knize od autorů Judith Butler a Herberta Marcuse. Samotná práce je tedy představením a převyprávěním obsahu 8 knih spojených tématem sexuální morálky. Při představení jednotlivých knih Mariano Zanolli především konstatuje jejich obsah; knihy

explicitně nesrovnává, neuvádí do vztahu či protikladu, nečerpá ani z žádné další literatury, která by pomohla rozkrýt a pochopit jejich obsah v kontextu jejich doby či v rámci myšlení autorů. Jak se autoři vůči sobě mají, v čem se liší, v čem nacházejí shodu apod., jaký je jejich vztah ke křesťanské etice, antropologii apod., si musí čtenář vydedukovat sám – a to je velká škoda, protože právě to by učinilo tuto práci zajímavou a přínosnou. Ze způsobu vyjadřování se zdá, že autor svůj názor na vztah těchto děl ke křesťanské morálce má, což je dobře, ovšem nikde jej nevysvětluje a nepodrobuje detailnějšímu rozboru.

Jedná se o práci, která – pomineme-li někdy nešťastně zobecňující a ne zcela kritický úvod – předkládá čtenáři 8 děl z oblasti sexuální morálky 2. poloviny 20. století a prezentuje jejich obsah. Chybí hlubší reflexe jejich vztahu navzájem, věcné hodnocení v kontextu křesťanské morálky či jen jejich hodnocení v další, sekundární literatuře. Práce je v tomto smyslu spíše torzovitá; jde o dobrý základní materiál, který by nyní bylo třeba vzít a důkladně zpracovat, a výsledek by mohl být velmi zajímavý. To však již obsahem práce není, přičemž od diplomové práce se kritický vhled do problematiky očekává. Z toho důvodu hodnotím práci jako obhajitelnou, ovšem spíše s hodnocením 3 („dobře“).

Adam Mackerle